સભાશિક્ષક

જ્ઞાનની વ્યર્થતા

1 યરૂશાલેમના રાજા દાઉદના પુત્ર સભાશિક્ષકનાં વચનો.
2જે બધું અસ્તિત્વ ધરાવે છે તે બધુંજ નકામું છે સભા
શિક્ષક કહે છે. સઘળું નિરર્થક છે. 3મનુષ્ય કોઈપણ શ્રમ
દુનિયા પર કરે, પણ તે પછી અંતે તેને શું મળવાનું ?
4એક પેઢી જાય છે ને બીજી આવે છે; પરંતુ દુનિયા સદા
ટકી રહે છે. એનાથી કોઈ ફેર પડતો નથી. 5સૂર્યોદય થાય
છે, અને સૂર્યાસ્ત પણ થાય છે અને ફરી તે ઊગવા માટે
ઉતાવળ કરે છે.
6પવન દક્ષિણ તરફ વાય છે અને ઉત્તર તરફ વળે છે
આમ તે મૂળ માર્ગ ઉપર પાછો ફરે છે અને પોતાની ગતિમાં
આમથી તેમ ફર્યા કરે છે.
7સર્વ નદીઓ વહેતી વહેતી જઈને સાગરમાં મળે છે તો
પણ સમુદ્ર ભરાઈ જતો નથી; જે જગ્યાએ નદીઓ જાય છે
ત્યાંથી તેઓ પાછી આવે છે.
8બધીજ વસ્તુઓ કંટાળાજનક છે તેનું પૂરું વર્ણન મનુષ્ય
કરી શકે તેમ નથી. ગમે તેટલું જોવાથી આંખો થાકતી નથી
અને કાન પૂરેપૂરું સાંભળતા નથી.

કશુંજ નવું નથી

9 ઈતિહાસનું કેવળ પુનરાવર્તન થાય છે, જે થઈ ગયું છે
તે જ થવાનું છે; અને જે કરવામાં આવ્યું છે તે જ કરવામાં
આવશે; ખરેખર દુનિયા પર કશું જ નવું નથી.
10 એવી કોઈ બાબત છે કે જેના વિષે લોકો કહી શકે કે તે
નવું છે? ઘણા સમય અગાઉ તે પહેલેથીજ બન્યુ હતું. તે
આપણી સામે આવ્યું છે. 11ભૂતકાળની પેઢીઓનું સ્મરણ
નથી; અને ભવિષ્યમાં આવનારી પેઢીઓ વિષે તેના પછી
આવનારી પેઢીને પણ તેનું સ્મરણ નહીં હોય

શું જ્ઞાનથી આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે

12હું સભાશિક્ષક, યરૂશાલેમમાં રહેનાર ઈસ્રાએલનો રાજા
હતો. 13વિશ્વમાં જે કાંઈ બને છે તેની શોધ કરવા અને
સમજવા મે મારા ડહાપણને રોકી રાખ્યું. દેવે મનુષ્યને
કરવા માટે એ કષ્ટમય શ્રમ આપ્યો છે. 14પણ દુનિયા પર
લોકો જે કરે છે તે સર્વ બાબતો મેં જોઈ છે. એ સર્વ નિરર્થક
તથા હવામાં બાચકાં ભરવાની કોશિષ કરવા જેવું છે. 15જે
વાકું છે તેને સીધું કરી શકાતું નથી, અને જે કાંઈ અનુપસ્થિત
છે તે લક્ષમાં લઈ શકાતું નથી.
16 મેં મારી જાતને કહ્યું, "જુઓ, યરૂશાલેમમાં મારી અગાઉ
થઈ ગયેલા અન્ય રાજાઓ કરતાં વધારે જ્ઞાની છું. મારા
મનને જ્ઞાન અને વિદ્યાનો ખૂબ અનુભવ મળ્યો છે.
17પછી મેં જ્ઞાન તથા ગાંડપણ અને મૂર્ખતા સમજવા
માટે સંપૂર્ણ રીતે પ્રયત્નો કર્યા. પણ ત્યારે મને સમજાયું કે
આ પણ પવનને પકડવા જેવું હતું. 18કારણ કે અધિક જ્ઞાનથી
આપત્તિમાં અધિક વૃદ્ધિ થાય છે. અને વિદ્યા-ડહાપણ વધે
તેમ શોક વધે છે, દુ:ખ પણ વધે છે."

'આનંદ પ્રમોદની નિરર્થકતા'

2 તેથી મેં મારી જાતને કહ્યું,"ચાલ ત્યારે,હવે ભરપૂર આનંદ
કર, હવે હું તારી પરીક્ષા કરીશ; માટે મોજશોખ કરી
લે; પણ મને સમજાયું કે આ પણ નકામું કામ છે. 2મેં
હાસ્ય-વિનોદ વિષે જણાવ્યું કે, હંમેશા હસતા રહેવું તે પણ
મૂર્ખાઈ છે; તેનાથી શું ભલું થાય? "
3પછી મેં મારા અંત:કરણમાં શોધ કરી કે હું મારા દેહને
દ્રાક્ષારસથી તરબોળ કરું. તેમ છતાં મારા અંત:કરણનું ડહાપણ
તેવું ને તેવું જ રહે. વળી માણસોએ દુનિયા ઉપર પોતાના
સઘળા આયુષ્ય પર્યંત શું કરવું સારું છે,તે મને સમજાય ત્યાં
સુધી મૂર્ખાઈ ગ્રહણ કરું.

શું સખત પરિશ્રમથી આનંદ પ્રાપ્ત થાય છે?

4પછી મેં મારે પોતાને માટે મોટાં કામો ઉપાડ્યાં. મે
પોતાને માટે મહેલો બંધાવ્યાં અને દ્રાક્ષાવાડીઓ રોપાવી.
5મેં મારા પોતાને માટે બાગ-બગીચા બનાવડાવ્યા અને
સર્વ પ્રકારનાં ફળો આપે તેવી વાડીઓ રોપાવી. 6મેં મારાં
વૃક્ષોને પાણી પીવડાવવાં માટે જળાશયો અને નહેરો બંધાવ્યા
જેનાથી વનમાં ઉછરતાં વૃક્ષોને પણ પાણી સિંચાય. 7મેં
પુરુષ નોકરો અને સ્ત્રી નોકરો ખરીદ્યા. મારા ઘરમાંજ જન્મેલાં
ગુલામો પણ મારી પાસે હતા. અગાઉ થઈ ગયેલા રાજાઓ
પાસે હોય તેનાથીય ઘણાં વધારે ઢોરઢાંખરાં મારી પાસે હતાં.
8મેં મારા માટે ઘણું સોનું ચાંદી અને રાજાઓનું તથા
પરગણાંનું ખાનગી દ્રવ્ય પણ ભેગું કર્યું; મેં પોતાને માટે
ગવૈયા, ગાનારીઓ તથા જેમાં પુરુષો આનંદ માણે છે, તે
એટલે અતિ ઘણી ઉપપત્નીઓ, મેળવી .
9આ રીતે હું બળવાન અને શકિતશાળી થયો. અને જેઓ
યરૂશાલેમમાં મારી અગાઉ થઈ ગયા હતાં તે સર્વ કરતાં હું

વધારે સમૃદ્ધિ પામ્યો; મારા જ્ઞાને મને આ બાબતો કરવા
માટે શક્તિમાન કર્યો. 10મને જે પસંદ હતું તે મેં પ્રાપ્ત કર્યું.
અને કોઈ પણ પ્રકારનાં આનંદથી મેં મારી જાતને રોકી
નહીં. સખત પરિશ્રમમાં પણ મેં મારી જાતને રોકી નહીં.
સખત પરિશ્રમમાં પણ મેં ઘણો આનંદ મેળવ્યો. આ આનંદ
મારા સઘળા પરિશ્રમનો કેવળ બદલો હતો.

11ત્યારે જે બધાં કામો મેં હાથે કર્યા હતા તે પર, અને જે
મહેનત કરવાનો મેં શ્રમ ઉઠાવ્યો હતો તે પર મેં નજર કરી;
તો એ સઘળું વ્યર્થ તથા હવામાં બાચકાં ભરવા જેવું દેખાયું
અને દુનિયા ઉપર મને કંઈ લાભ દેખાયો નહીં.

હોઈ શકે જ્ઞાન આનો જવાબ

12હવે મેં ડહાપણ, ગાંડપણ અને મૂર્ખતાના લક્ષણોનો
તુલનાત્મક અભ્યાસ શરું કર્યો. જ્યારે એક રાજાની જગ્યાએ
બીજો રાજા આવે છે તો નવા રાજાએ કાંઈ નવું કરવાનું નથી.
દરેક વસ્તુ બધી પહેલેથીજ કરી લીધેલી છે. 13પછી મેં જોયું
કે જેટલે દરજ્જે અજવાળું અંધકારથી શ્રેષ્ઠ છે, તેટલે દરજ્જે
જ્ઞાન મૂર્ખાઇ થી શ્રેષ્ઠ છે. 14કારણકે ડાહ્યો માણસ જોઈ શકે
છે જ્યારે મૂર્ખ દ્રષ્ટિહીન છે, તો પણ મેં જોયું કે ડાહ્યા અને
મૂર્ખ, બંનેના પરિણામ સરખાજ આવે છે.

15ત્યારે મેં મારા મનમાં વિચાર્યું કે, જેમ મૂર્ખને થાય છે
તેમ મને પણ થશેજ, ત્યારે મને તેનાં કરતાં વધારે બુદ્ધિમાન
હોવામા શો લાભ? ત્યારે મેં મારા મનમાં કહ્યું કે, એ પણ
નિરર્થક છે. 16મૂર્ખ કરતાં જ્ઞાનીનું સ્મરણ વધારે રહેતું નથી;
ડાહ્યો અને મૂર્ખ બંન્ને મૃત્યુ પામશે અને આવનાર દિવસોમાં
બન્ને ભૂલાઈ જશે.

શું ખરેખર આનંદ સત્યજીવનમાં છે?

17તેથી હવે હું જીવનને ધિક્કારું છું. દુનિયા પર થતાં
કાર્યો મને કષ્ટદાયક લાગ્યાં, તે સર્વ નિરર્થક તથા હવામાં
બાચકાં ભરવાં જેવું છે.

18જે પરિશ્રમ મેં દુનિયા પર કર્યો તેના પર મને ધિક્કાર
ઉપજ્યો; કારણ કે મારા પછી થનાર વારસ માટે મારે તે મૂકી
જવું પડશે. 19કોઈ કહી શકશે ખરું કે મારો વારસ ડાહ્યો થશે
કે મૂર્ખ? છતાં જેના માટે મેં આ દુનિયામાં પરિશ્રમ કર્યો
અને મારા જ્ઞાનનો ઉપયોગ કર્યો તેનો ધણી તે બનશે. પરંતુ
આ પણ મૂર્ખાઈ ભર્યુ છે.

20તેથી મેં દુનિયા પર જે સર્વ કામો માટે પરિશ્રમ કર્યો
હતો તે પ્રત્યે હું નિરાશ થઈ ગયો. 21મનુષ્ય પોતાના
જીવનમાં ડાહપણ,જ્ઞાન તથા કુશળતાથી પોતાના કામ કરે,
પણ એ સર્વ એક દિવસ એવી વ્યક્તિના હાથમાં જશે જેણે
તેના માટે કઇ કામ કર્યું નથી. કોઈ પણ જાતની કિંમત
ચૂકવ્યાં વિના તે વારસ બને છે.આ મૂર્ખતા છે અને સાથે
અન્યાય છે.

22પોતાનું સર્વ કામ સફળતાથી કરવા માટે પોતાની બુદ્ધિનો
ઉપયોગ કરીને માણસ દુનિયામાં પરિશ્રમ કરે છે પણ તેમાંથી
તેને શું પ્રાપ્ત થાય છે?

23કારણકે તેના બધા દિવસો શોકમય તથા તેનો સઘળો
પરિશ્રમ દુ:ખરૂપ છે; રાત્રે પણ તેનું મન ચિંતાગ્રસ્ત હોવાથી
વિશ્રાંતિ ભોગવતું નથી. એ પણ નિરર્થક છે.

24તેથી આખરે હું આ નિર્ણય પર આવ્યો છું કે માણસે
સંતોષથી ખાવું, પીવું અને પોતાના દૈનિક કામમાં આનંદ
માણવો, તેનાં કરતાં વધારે સારું બીજું કશું નથી. પછી મને
ખ્યાલ આવ્યો કે આ પ્રમાણે વસ્તુઓ દેવજ બનાવે. 25પરંતુ
દેવની કૃપા વિના કોણ ખાઇ શકે અથવા સુખ ભોગવી શકે?
26જે લોકો દેવને પ્રસન્ન કરે છે તેઓને તે ડહાપણ જ્ઞાન
તથા આનંદ આપે છે; પણ પાપીને તે અતિ ભારે પરિશ્રમ
આપે છે તેથી તે સંગ્રહ કરે અને ધનવાન બને, અને જેઓ
દેવને પ્રસન્ન કરે છે તેઓને માટે તે ધન મૂકીને જાય, અહીં
પણ આપણે મૂર્ખતાથી નિરર્થક હવામાં બાચકાં ભરવા જેવું
કરીએ છીએ.

પ્રત્યેક વસ્તુ માટે યોગ્ય સમય

3 સંસારમાં પ્રત્યેક વસ્તુને માટે યોગ્ય ઋતુ, અને પ્રત્યેક
પ્રયોજનો માટે યોગ્ય સમય હોય છે;

2જન્મ લેવાનો સમય, મૃત્યુ પામવાનો સમય, છોડ
રોપવાનો સમય અને રોપેલાંને ઉખેડી નાંખવાનો સમય;

3મારી નાંખવાનો સમય અને જીવાડવાનો સમય; તોડી
પાડવાનો સમય અને બાંધવાનો સમય;

4રડવાનો સમય અને હસવાનો સમય; શોક કરવાનો
સમય અને નૃત્ય કરવાનો સમય; આલિંગન કરવાનો સમય;
તથા આલિંગન કરવાથી દૂર રહેવાનો સમય;

5પત્થરો ફેંકી દેવાનો સમય અને પત્થરો એકઠાં કરવાનો
સમય; 6શોધવાનો સમય; ગુમાવવાનો સમય; રાખવાનો
સમય; ફેંકી દેવાનો સમય;

7ફાડવાનો સમય; સીવવા કરવાનો સમય; શાંત રહેવાનો
સમય; બોલવાનો સમય;

8પ્રેમ કરવાનો સમય; ધિક્કારવાનો સમય; યુદ્ધનો સમય
શાંતિનો સમય.

દેવ પોતાની દુનિયાનું નિયંત્રણ કરે છે

9આટલો બધો સખત પરિશ્રમ કરવાથી માણસને શું ફળ
પ્રાપ્ત થાય છે? 10દેવે જે ધંધો મનુષ્યોને તેઓને કાર્યરત
રાખવા આપ્યો છે તે મેં જોયો છે. 11યહોવાએ પ્રત્યેક વસ્તુ
ને તેના યોગ્ય સમયમાં સુંદર બનાવી છે.જો કે દેવે મનુષ્યનાં
હૃદયમાં સનાતનપણું મુક્યું છે. છતાં શરૂઆતથી અંત સુધીનાં
દેવનાં કાર્યો મનુષ્ય સમજી શકતો નથી.

12હું જાણું છું કે, પોતાના જીવન પર્યંત આનંદ કરવું ને
ભલું કરવું, તે કરતાં તેના માટે બીજું કંઇ શ્રેષ્ઠ નથી. 13તેણે
ખાવું, પીવું અને પરિશ્રમથી જે સિદ્ધ કર્યુ છે તેનાથી સંતોષ
અનુભવવો, કારણકે આ દેવ તરફથી પ્રાપ્ત થયેલું કૃપાદાન
છે.

14મને ખબર છે કે દેવ જે કંઈ કરે છે તે ભવિષ્યમાં
સદાને માટે રહેશે; તેમાં કશો વધારો કે ઘટાડો કરી શકાય

નહી, આમા દેવનો મુખ્ય હેતુ એ છે કે માણસ દેવનો ડર
રાખે. 15જે હાલમાં છે તે અગાઉ થઈ ગયું છે; અને જે
થવાનું છે તે પણ અગાઉ થઈ ગયેલું છે; અને જે વીતી ગયું
છે તેને દેવ પાછું શોધી કાઢે છે.

16વળી મેં આ દુનિયામાં જોયું કે સદાચારની જગ્યાએ
અનિષ્ટ હતું; અને ન્યાયની જગ્યાએ અનિષ્ટ હતું. 17મેં
મારી જાતને કહ્યું,"યહોવા ન્યાયીનો અને દુષ્ટનો ન્યાય કરશે,
કારણકે પ્રત્યેક પ્રવૃતિ માટે અને પ્રત્યેક કાર્ય માટે યોગ્ય
સમય હોય છે."

શું મનુષ્યો જાનવરો જેવા છે?

18પછીં મે મારા મનમાં વિચાર્યુ કે, "યહોવા મનુષ્યની
કસોટી કરે છે. જેથી તેઓ જાણે કે તેઓ પશુ સમાન છે.
અને પશુઓથી વધારે સારા નથી. 19કારણકે પશુઓના જે
હાલ થાય છે તે જ હાલ મનુષ્યનાં થાય છે. મૃત્યુ બંને માટે
છે, બંને એક સરખીજ હવા લે છે તેથી મનુષ્ય જાતને
પશુઓ કરતાં વધારે લાભ મળતો નથી. કેવી વ્યર્થતા! 20એકજ
જગ્યાએ સર્વ જાય છે; સર્વ માટીમાંથી આવ્યાં છે, ને અંતે
સર્વ માટીમાં જ મળી જાય છે. 21મનુષ્ય આત્મા ઉપર જાય
છે અને પશુ આત્મા નીચે પૃથ્વીમાં જાય છે, તેની ખબર
કોને છે? "

22તેથી મેં જાણ્યું કે માણસ પોતાના કામમાં આનંદ માણે,
તેથી વધારે સારું કાંઇ નથી. એ જ તેનો ભાગ છે; ભવિષ્યમાં
શું બનવાનું છે તે તેને કોઈ દેખાડી શકે તેમ નથી.

સર્વત્ર ત્રાસ અને દુ:ખ

4 ત્યારબાદ મેં પાછા ફરીને વિચાર કર્યો, અને દુનિયાપર
થતાં ત્રાસ અને દુ:ખ નિહાળ્યાં. ત્રાસ સહન
કરનારાઓનાં આંસુ લૂછનાર અને તેમને સાંત્વના આપનાર
કોઈ નહોતું; તેઓના પર ત્રાસ કરનારાઓ શકિતશાળી હતાં.
2તેથી મને લાગ્યું કે જેઓ હજી જીવતાં છે તેઓ કરતાં
જેઓ મૃત્યુ પામ્યા છે તેઓ વધારે સુખી છે; 3વળી તે બંને
કરતાંય જેઓ હજી જન્મ્યાં જ નથી અને જેઓની આંખોએ
ત્રાસ અને દુનિયાપર થતાં ભૂંડા કૃત્યો જોયા નથી તે વધારે
સુખી છે.

શા માટે આટલો સખત પરિશ્રમ?

4વળી મેં જોયું કે કાર્ય કરવામાં આવડત અને પરિશ્રમને
લીધે માણસ અને તેના પાડોશી વચ્ચે ઈર્ષા ઉત્પન્ન થાય
છે. એ પણ વ્યર્થ તથા હવામાં બાચકાં ભરવાં જેવું છે.

5મૂર્ખ કામ કરતા નથી અને પોતાની જાત પર બરબાદી
લાવે છે. 6અતિ પરિશ્રમ કરી અને પવનને પણ પકડવાના
પ્રયત્નો કરી પુષ્કળ કમાવું તે કરતાં શાંતિસહિત થોડું કમાવું
વધારે સારું છે.

7ત્યારબાદ હું પાછો ફર્યો, અને મેં દુનિયાઉપર વ્યર્થતા
જોઈ.8જો માણસ એકલું હોય, અને તેને એક પુત્ર કે એક
ભાઈ પણ ન હોય; છતાંય તે વધુ ધન પ્રાપ્ત કરવાં જોરદાર
પરિશ્રમ કર્યા કરે છે "તેને સંતોષ નથી પણ આ પરિશ્રમ તે
કોના માટે કરે છે? શા માટે તે પોતાને આનંદથી દૂર રાખે છે?
"આ સર્વ પરિશ્રમ ફક્ત અક્કલહીન છે! અને તે ખોટનો
ધંધો છે.

મિત્રો અને પરિવારથી શકિત મળે છે

9એક કરતાં બે ભલા; કારણકે બંનેએ સાથે મળીને કરેલી
મહેનતનું ઘણું વધારે સારું ફળ તેઓને મળે છે.

10જો બેમાંથી એક પડે તો બીજો તેને મદદ કરે છે; પરંતુ
માણસ એકલો હોય અને તેની પડતી થાય તો તેને મદદ
કરનાર કોઈજ મળે નહીં અને ત્યારે તેની સ્થિતિ દયાજનક
થાય છે.

11જો બે જણા સાથે સૂઈ જાય તો તેઓને એક બીજાથી
હૂંફ મળે છે. પણ એકલો માણસ હૂંફ કેવી રીતે મેળવી શકે?

12 એકલા માણસને હરકોઈ હરાવે, પણ બે જણ મળીને
જીતી શકે છે; ત્રેવડી વણેલી દોરી સહેલાઈથી તૂટતી નથી.

લોકો રાજનીતિ અને પ્રસિદ્ધિ

13કોઈપણ વૃદ્ધ અને મૂર્ખ રાજા કે જે કોઈની સલાહ
સાંભળતો ન હોય, તેનાં કરતાં ગરીબ પણ જ્ઞાની યુવાન
સારો હોય છે. 14આ યુવાન જેલમાંથી મુકત થઈને રાજા
બની શકે છે. અથવા તે દરિદ્રી પરિવારમાં જન્મ્યો હોય તો
પણ રાજા થઈ શકે છે. 15દુનિયા પરનાં સર્વ મનુષ્યોને મેં
જોયા તો તેઓ બધા રાજાના વારસ બનેલા આ યુવાનની
સાથે હતાં. 16અસંખ્ય લોકો તેની સન્મુખ ઊભા હતાં,
તો પણ તેના પછીની પેઢીનાં લોકો તેનાથી ખુશ નહોતા.
તેથી ખરેખર એ પણ નિરર્થક અને હવામાં બાચકા ભરવા
જેવું છે.

દેવનો આદર

5 દેવના મંદિરમાં તમે જાઓ ત્યારે તમારાં પગલાં સંભાળો.
ભૂંડુ આચરણ કરે છતાં તે બાબતમાં સભાન ન રહે
તેવા મૂર્ખ માણસોના જેવા યજ્ઞાર્પણો લાવવા કરતાં દેવનાં
વચનો ધ્યાનથી સાંભળવા તે વધારે ઉચિત છે.2તારા મુખે
અવિચારી વાત કરીશ નહીં, દેવની સન્મુખ કંઈપણ બોલવા
માટે તારું અંત:કરણ ઉતાવળું ન થાય; કારણકે દેવ આકાશમાં
છે, અને તું તો પૃથ્વી પર છે; અને તારા શબ્દો તો થોડા જ
હોય.

3કારણકે અતિશય શ્રમની ચિંતાથી રાત્રે સ્વપ્નો આવે છે
અને બહુ બોલવાથી મૂર્ખની મૂર્ખાઈ ઉઘાડી પડી જાય છે.

4જ્યારે તમે દેવ સમક્ષ જે પ્રતિજ્ઞા લીધી હોય તો તે પૂર્ણ
કરવામાં વિલંબ ન કરો. કારણકે દેવ મૂર્ખાઓ પર રાજી નથી
હોતા; તમારી પ્રતિજ્ઞા પૂર્ણ કરો. 5તમે પ્રતિજ્ઞા લો અને પાળો
નહીં તેના કરતાં તમે પ્રતિજ્ઞા ના લો તે વધારે ઉચિત છે.
6તમે તમારી જાત પાસે પાપ કરાવવા દેતા નહીં, દેવના
સંદેશવાહકને તમે એમ કહેતા નહીં કે તમારાથી ભૂલમાં
વચન અપાઈ ગયું હતું, કારણકે એ દેવને હજી વધારે ગુસ્સે

કરાવશે. અને કદાચ તમારી સમૃદ્ધિ નષ્ટ કરશે. 7કારણકે અતિશય સ્વપ્નોમાં રાચવાથી, વ્યર્થ વિચારો કરવાથી અને જાઝું બોલવાથી આવું બને છે માટે તું યહોવાનો ડર રાખ.

પ્રત્યેક અધિકારીની ઉપર એક અધિકારી છે

8જો તમે ગરીબો પર થતાં અત્યાચાર અને દેશમાં ન્યાયને ઊંધા વાળતા અતિશય ત્રાસને જુઓ, તો તે વાતથી આશ્ચર્ય પામશો નહીં, કારણકે પ્રત્યેક અધિકારી તેનાથી ઊંચા અધિકારીના હાથની નીચે છે અને ઊંચો અધિકારી તેના પર દેખરેખ રાખનારની નજર હેઠળ છે. .9પ્રદેશમાંથી મળેલો નફો તે બધાંને મળે છે. અને રાજા પણ તેના ખેતરોનો ગુલામ છે.

10પૈસાનો લોભી પોતાની પાસે જે છે તેનાથી તૃપ્ત થશે નહીં; અને સમૃદ્ધિનો પ્રેમી–લોભી પોતાની આવકથી કદી સંતોષ પામશે નહીં; આ બધું પણ વ્યર્થ છે.

11જેમ તમારી પાસે શ્રીમંતાઈ વધતી જાય છે તેમ તેનો ઉપભોગ કરનારા પણ વધે છે; અને તેથી તેનાં માલિકને તો તે વપરાતી નજરે જોયા સિવાય બીજો શો લાભ થાય?

12શ્રમ કરનાર મનુષ્ય ઓછું ખાય કે વધારે, પણ તે શાંતિથી ઊંઘી જાય છે. ધનવાન ચિંતા કર્યા કરે છે અને તેની સમૃદ્ધિ તેને શાંતિથી ઊંઘવા દેતી નથી.

13 મેં ત્યારબાદ દુનિયામાં સર્વત્ર એક ગંભીર બાબત જોઈ, એટલે સંપત્તિનો ધણી પોતાની હાનિને માટે જ દ્રવ્ય–સંગ્રહ કરી સંપત્તિ વધારે છે. 14પરંતુ ખોટા સાહસને કારણે સંપત્તિ ચાલી જાય છે અને તેના પોતાના પુત્રોના હાથમાં પણ કંઈ આવતું નથી

ખાલી હાથ આવ્યાં છે અને ખાલી હાથ જવાના છે

15માતાના ગર્ભાશયમાંથી મનુષ્ય નગ્નસ્થિતિમાં બહાર આવે છે અને જાય છે ત્યારે એ જ સ્થિતિમાં વિદાય લે છે. સખત પરિશ્રમ કરીને જે કાંઈ પ્રાપ્ત કર્યુ છે તેમાંથી તે કંઈ પણ સાથે લઈ જતો નથી.

16આ પણ એક ભારે દુ:ખ છે કે, જેવો તે આવ્યો હતો તે જ સ્થિતિમાં તેને પાછા જવું પડે છે; તે પવનને માટે પરિશ્રમ કરે છે અને અંતે સર્વ ઢસડાઈ જાય છે. 17વળી તેનું સમગ્ર આયુષ્ય અંધકારમાં જાય છે. અને શોક, રોગ અને ક્રોધથી તે હેરાન થાય છે.

પોતાના જીવનના કર્મોમાં મોજમઝા કરો

18જુઓ, મને મનુષ્યનાં માટે જે બાબત સારી લાગી તે એ છે કે, દેવે તેને આપેલા આયુષ્યના સર્વ દિવસોમાં ખાવું પીવું, અને દુનિયામાં જે સઘળો શ્રમ કરે છે તેમાં મોજમજા માણવી; કારણકે એ જ તેનો ભાગ છે.

19અને જો મનુષ્યને દેવ તરફથી સંપત્તિ પ્રાપ્ત થાય અને તેના ઉપભોગ માટે સારી તંદુરસ્તી પ્રાપ્ત થાય તે વધારે સારું છે. તેથી તેને પોતાના કામમાં આનંદ માણવો અને તેને મળતો ભાગ સ્વીકારવો –ખરેખર આ જ સાચી દેવ તરફથી મળતી ભેટ છે. 20તેનાં જીવનનાં દિવસોનું તેને બહુ સ્મરણ રહેશે નહીં; કારણકે તેના અંત:કરણનો આનંદ તો તેને દેવે આપેલો ઉત્તર છે.

અર્થવિહિન જીવનનો અનુભવ

6 મેં આ દુનિયામાં બીજી જાતનું દુ:ખ નિહાળ્યું છે, જે ઘણા લોકોને અસર કરે છે. 2દેવે કેટલાંક મનુષ્યોને ધન–સંપત્તિ અને સન્માન પુષ્કળ પ્રમાણમાં આપ્યા છે પરંતુ તેઓને તે સર્વનો ઉપભોગ કરવાં તંદુરસ્તી આપી નથી. તેઓના મૃત્યુ પછી બીજાઓ તે બધું ભોગવે છે! આ પણ વ્યર્થતા છે, ભારે દુ:ખ છે!

3જો કોઈ મનુષ્યને 100 સંતાનો હોય અને તે દીર્ઘાયુષ્ય ભોગવે પણ જો તે સુખી ન હોય અને તેના મૃત્યુ પછી તેને કોઈ યાદ ન કરે; તો હું કહું છું કે, એના કરતાં તો તે મરેલો જ જન્મ્યો હોત તો વધારે સારું હતું. 4આવા બાળકનો જન્મ વ્યર્થ અને અંત અંધકારમય હોય છે; તેને નામ પણ અપાતું નથી. 5વળી તેણે સૂર્યના દર્શન પણ કર્યા નથી, અને તેણે કશું જાણ્યું પણ નથી; છતાં પણ તેની દશા પેલા વૃદ્ધ અને દુ:ખી માણસ કરતાં સારી છે. 6જો તેનું આયુષ્ય હજાર વર્ષ કરતાં બમણું હોય, અને છતાંય તે કંઈ સુખ ભોગવે નહીં; તો તેનો અર્થ શો? શું છેવટે બધાં એકજ ઠેકાણે નથી જતા?

7ડાહ્યાં અને વિશેષમાં મૂર્ખા, સર્વ કોઈ પોતાના પેટ માટે શ્રમ કરે છે. છતાં પેટનો ખાડો કદી પૂરાતો નથી. 8વળી મૂર્ખ કરતાં જ્ઞાનીને શું વધારે લાભ મળે છે? છતાં એક ગરીબ માણસ જીવનની મુશ્કેલીઓ સામે કેમ ચાલવું તે કેવી રીતે જાણે? 9આ ભટકતી અનંત ઈચ્છાઓ કરતાં આપણી પાસે જે હોય તેમાં સંતોષ માનવો તે વધારે ઈષ્ટ છે; એ પણ વ્યર્થ હવામાં બાચકાં ભરવાં જેવું છે.

10જે કાંઈ બની રહ્યું છે તેનું પહેલેથી ભૂતકાળમાં વર્ણન થઈ ગયું એ જાણીતું છે કે લોકો, તેઓ કરતા કોઈ વધારે બળવાન હોય તો જીરવી શકતા નથી. 11વધારે બોલવાથી બોલેલું અર્થહીન થઈ જાય છે, તો બોલવું જ શા માટે? 12કારણ કે મનુષ્ય છાંયડાની જેમ પોતાનું જીવન વ્યર્થ ગુમાવે છે, તેના જીવનનાં સર્વ દિવસોમાં તેને માટે શું ઈષ્ટ છે તે કોણ જાણે છે? કારણકે કોઈ માણસની પાછળ દુનિયામાં શું થવાનું છે, તે તેને કોણ કહી શકે?

સંપત્તિ કરતાં શ્રેષ્ઠ જ્ઞાન છે

7 મૂલ્યવાન અત્તર કરતાં મનુષ્યની સારી શાખ અતિ મૂલ્યવાન છે. મનુષ્યનાં જન્મદિન કરતાં તેનો મૃત્યુદિન વધારે સારો છે.

2ઉત્સવોની ઉજવણીમાં સમય બગાડવો તેનાં કરતાં દફનવિધીમાં પસાર કરવો તે વધુ સારું છે. કારણકે પ્રત્યેક વ્યકિતએ એક દિવસ મરવાનું છે. સમય છે તો તે વિષે વિચારવું વધારે સારું છે.

3દુ:ખ એ હાસ્ય કરતા વધારે સારું છે. મોઢા પરનું દુ:ખ અંત:કરણને શુદ્ધ બનાવે છે.

4ડાહ્યો મનુષ્ય પોતાના મૃત્યુ વિષે વધારે વિચારે છે.
મૂર્ખ પોતાના વર્તમાનને સારી રીતે માણવામાં મગ્ન રહે છે.
5મૂર્ખ મનુષ્ય આપણી પ્રશંસા કરે તેનાં કરતાં ડાહ્યો માણસ
આપણને ઠપકો આપે તે વધારે સારું છે!
6કારણકે જેમ અગ્નિમાં કાંટા ઝડપથી સળગી જાય છે
તેમ મૂર્ખનું હાસ્ય લાંબો સમય ટકતું નથી, એ વ્યર્થ પણ
છે. 7ખરેખર લાંચથી ડાહ્યો મનુષ્ય મૂર્ખ બને છે; તે તેની
સમજશકિતનો નાશ કરે છે.
8કોઈ બાબતનાં આરંભ કરતાં તેનો અંત સારો છે; અને
અભિમાની મનુષ્ય કરતાં ધૈર્યવાન મનુષ્ય સારો છે.
9ક્રોધ કરવામાં કદી ઉતાવળા ન થવું- તે તો મૂર્ખતાની
નિશાની છે. ક્રોધ મૂર્ખોના હૃદયમાં રહે છે.
10"ભૂતકાળનાં દિવસો હાલનાં કરતાં વધારે સારા શા
માટે હતા," એમ નહીં કહો કારણ કે આ વિશે પૂછવા માટે
તમને પ્રેરે છે તે ડહાપણ નથી.
11ડહાપણ વારસા માટે સારૂં છે; અને જીવવા માટે તે
વધુ ઉત્તમ છે. 12દ્રવ્ય આશ્રય છે તેમ બુદ્ધિ પણ આશ્રય છે;
પરંતુ જ્ઞાનની ઉત્તમતા એ છે કે, તે પોતાના માલિકના
જીવનની રક્ષા કરે છે.
13દેવનાં કામનો વિચાર કરો; જે તેણે વાંકુ કર્યુ છે, તેને
સીધું કોણ કરી શકશે? 14ઉન્નતિનાં સમયે આબાદીનો આનંદ
માણો. વિપત્તિકાળે વિચાર કરો; દેવ આપણને સુખ-દુ:ખ
બંને આપે છે. જેથી દરેકને અનુભૂતિ થાય કે ભવિષ્યમાં શું
થશે તે માણસ શોધી શકતો નથી.

લોકો ખરેખર સારા નથી થઈ શકતા

15 આ બધું મેં મારા જીવનનાં વ્યર્થપણામાં જોયું છે.
કેટલાક સારા માણસો સારાં પણું હોવા છતાં યુવાનવયે જ
મૃત્યુ પામે છે જ્યારે કેટલાંક દુષ્ટ લોકો દુષ્ટતામાં રાચીને પણ
લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે છે. 16તેથી તમે વધુ પડતાં સારાં ન
થાઓ કે વધુ પડતાં ડાહ્યાં ન થાઓ! શા માટે પોતાનો
વિનાશ નોતરવો? 17અતિશય દુષ્ટ ન થાઓ તેમજ મૂર્ખ પણ
ન થાઓ! શા માટે અકાળે મોત નોતરવું?
18તમારે જે કરવાના જ છે તે સર્વ કાર્યો તમે કરો; એવું ન
થવું જોઈએ કે તમે એક કાર્ય કરો અને બીજું પડતું મૂકો
અને જો તમે દેવનો ડર રાખો, તો તમે બંને કરવામાં સફળ
થશો. 19દસ અમલદારો નગરમાં હોય તેનાં કરતાં ડાહ્યા
માણસને બુદ્ધિ વધારે શકિતશાળી બનાવે છે. 20સમગ્ર
વિશ્વમાં એક પણ માણસ એવો નથી જે હંમેશા સારુંજ
કરતો હોય અને કદીય તેણે પાપ ના કર્યુ હોય.
21કોઈ લોકો જે કહે તે દરેક વાત સાંભળવી નહીં, અથવા
તો તમારે તમારા નોકરને તમારી વિષે બૂરું બોલતાં સાંભળવો
જોઈએ! 22કારણકે તમારું અંત:કરણ જાણે છે કે તમે કેટલીય
વાર બીજાની વિરૂદ્ધ બોલો છો!
23મેં હોશિયાર થવા મારાથી શક્ય સર્વ પ્રયત્નો કર્યા છે;
મેં જાહેર કર્યુ કે, હું હોશિયાર થઈશ;" પણ તે વાત મારાથી
દૂર રહી. 24ડહાપણ ઘણે દૂર અને ઊંડુ છે, તેને મેળવવું
ઘણું મુશ્કેલ છે. તેનો પાર કોણ પામી શકે? 25મેં ડહાપણની
શોધમાં મારું મન લગાડ્યું અને સર્વ સ્થળોએ તેને શોધ્યું
તેમજ તેનાં કારણો તપાસ્યાં. જેથી દુષ્ટતા મૂર્ખાઈ છે, અને
મૂર્ખામી ગાંડપણ છે તે હું પૂરવાર કરી શકુ.
26તેથી મે જાણ્યું કે મૃત્યુ કરતાં પણ એક વસ્તુ વધારે કષ્ટ
દાયક છે, તે છે એક સ્ત્રી, જે એક ફાંસલા અને એક જાળ
જેવી છે તથા જેના હાથ સાંકળ સમાન છે તે દેવતુલ્ય
વ્યકિતને આકર્ષવાનો પ્રયત્ન કરે છે તે તેનાથી નાસી છૂટશે;
પરંતુ પાપી તેની જાળમાંથી છટકી શકતાં નથી.
27સભાશિક્ષક કહે છે: "બધી વસ્તુઓને સાથે મેળવીને હું
આ નિર્ણય પર આવ્યો છું."
28હું જે મેળવી શકતો નથી તે હું શોધ્યાજ કરું છું માણસોમાં,
હજારોમાં એક મને મળ્યો છે,પણ સ્ત્રીઓમાં એક પણ
એવી મળી નથી.
29"અંતે મને ફકત એટલીજ સત્ય હકીકત જાણવા મળી
છે કે, દેવે માનવજાતને પ્રમાણિક અને દયાળુ બનાવી છે,
પરંતુ તેઓએ ઘણી યુકિતઓ શોધી કાઢી છે.

દેવની શ્રેષ્ઠ આધીનતા

8 બુદ્ધિમાન પુરુષ જેવો કોણ છે? પ્રત્યેક વાતનો અર્થ
કોણ જાણે છે? જ્ઞાનથી માણસોનો ચહેરો ચમકે છે
અને તેના ચહેરાની કઠોરતા ઓછી થાય છે.
2રાજાની આજ્ઞાનું પાલન કર કારણકે તે માટે તેં દેવ સમક્ષ
પ્રતિજ્ઞા લીધી છે. 3ફરજપાલનના માર્ગમાંથી નાસી જવાનો
પ્રયત્ન ન કરતો, તને તે ગમતું ન હોય, તો પણ તેમ કરજે,
કારણકે રાજા બધુંજ પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે કરે છે. 4કારણકે
રાજાનો હુકમ સર્વોપરી છે, તેના નિર્ણયને કોઈ પ્રશ્ન કરી શકે
તેમ નથી? 5જે કોઈ રાજાની આજ્ઞાનું પાલન કરે છે તેને કોઈ
પણ પ્રકારની શિક્ષા થશે નહીં, તેનું કહ્યું ક્યારે કરવું અને
કેવી રીતે કરવું તે ડાહ્યો માણસ શોધી કાઢે છે.
6જો કે મનુષ્યનાં જીવનમાં ભારે મુશ્કેલીઓ આવે છે; તો
પણ દરેક બાબત માટે યોગ્ય સમય અને યોગ્ય રીત હોય
છે. 7એટલા માટે ભવિષ્યમાં શું થવાનું છે તેની તેને ખબર
નથી. કારણકે કોઈ પણ તેને કહી શકે તેમ નથી.
8તેનો પોતાનો શ્વાસ રોકવાની શકિત કોઈ માણસમાં
હોતી નથી; અને મૃત્યુકાળ ઉપર કોઈ પણ આધીન નથી;
કોઈ પોતાના માટે બીજા કોઈને યુદ્ધમાં મોકલી શકે નહીં.
અને જે તે કરે છે તેને દુષ્ટ બચાવી શકતો નથી.
9આ બધું મે જોયું છે. અને આ દુનિયામાં માણસો
એકબીજાને નુકશાન પહોંચાડે છે, દુનિયામાં જે દરેક કામ
થાય છે તેમાં મેં મારું અંત:કરણ લગાડ્યું છે, ને ઊંડો વિચાર
કર્યો છે.
10મેં દુનિયામાં એવું પણ જોયું છે કે દુષ્ટ માણસને દફનાવી
પાછા ફરતાં તેનાં મિત્રો તેના ભૂંડા કાર્યોને ભૂલી જાય છે
અને જે નગરમાં તેણે પાપ કર્યા હોય ત્યાં જ તેનાં વખાણ
કરે છે, કેવું વિચિત્ર!

ન્યાય ઈનામ અને દંડ

11દુષ્કર્મી ને દંડ આપવાની આજ્ઞા ત્વરાથી અમલમાં મૂકાતી નથી. અને તેથી લોકોનું હૃદય દુષ્ટકાર્ય કરવામાં નિશ્ચિંત રહે છે.

12જો દુષ્ટ પાપી મનુષ્ય સેંકડો દુષ્કર્મ કર્યા પછી પણ દીર્ઘાયુષ્ય ભોગવે છે, છતાં હું સારી રીતે જાણું છું કે યહોવાનો ભય રાખનારાઓનું ભલું થશે. 13સારું જીવન નહીં જીવનારા દુષ્ટ લોકો સાંજના પડછાયાની જેમ તેઓનું જીવન લંબાવી શકતા નથી, કારણકે તેઓ દેવનો ડર રાખતા નથી.

14દુનિયા પર બીજી નિરર્થક વસ્તુઓ છે કે, સારા માણસોને જાણે તેઓ ખરાબ હોય તેમ શિક્ષા પામે છે અને દુષ્ટ જાણે કે તેઓ સારા હોય તેમ સારા ફળ પામે છે. આ પણ અર્થહિન છે! 15તેથી મેં તેઓને વિનોદ કરવાની ભલામણ કરી, કારણકે ખાવું-પીવું તથા મોજમજા કરવી તેનાં કરતાં માણસને માટે દુનિયા પર કોઈ શ્રેષ્ઠ નથી; કારણકે દેવે તેને દુનિયા ઉપર જે આયુષ્ય આપ્યું છે તેનાં બધાં દિવસોની મહેનતનાં ફળોમાંથી તેને એટલુંજ મળશે.

દેવ બધું કરે છે તે આપણે સમજી નથી સકતા

16તેથી હું જાતે જ્ઞાન સંપાદન કરવામાં, તથા દુનિયામાં થતાં કામો જોવામાં પ્રવૃત રહ્યો, કારણકે એવા મનુષ્યો પણ હોય છે કે જેઓની આંખોને દિવસે કે રાત્રે ઊંઘ મળતી નથી. 17પરંતુ દેવ જે કાંઈ કરે છે એનો અર્થ તે પામી શકે તેમ નથી. કદાચ કોઈ જ્ઞાની માણસ એમ માને કે એ સર્વ જાણે છે, પણ હકીકતમાં તે કશું જાણતો નથી, તેનો પત્તો મેળવવા માણસ ગમે તેટલી મહેનત કરે તો પણ તેને તે મળશે નહીં; અરે! તે કોઈ બુદ્ધિમાન વ્યક્તિ હોય, તો પણ તે તેની શોધ કરી શકશે નહીં

પ્રત્યેકનો અંત એક સમાન

9 એ બાબતમાં મેં જ્યારે કાળજીપૂર્વક તપાસ કરી તો મને જાણવા મળ્યું કે દરેકના કાર્યનું ફળ સદાચારી અને જ્ઞાની લોકો માટે પણ દેવ પર નિર્ભર છે. પણ કોઈ જાણતું નથી કે તેને પ્રેમ મળશે કે ધિક્કાર અથવા તેની પાસે શું આવશે?

2બધા લોકો; સારા કે ખરાબ, પ્રમાણિક કે દુષ્ટ, અર્પણો અર્પનાર કે નહીં અર્પનાર સૌનું ભાવિ એક જ છે, સારો માણસ અને પાપી, જે પ્રતિજ્ઞા લે છે અને જે નથી લેતો સર્વ સમાન છે.

3સર્વ મનુષ્યોની ગતિ એકજ થવાની છે, એ તો જે બધાં કામ દુનિયામાં થાય છે તેઓમાંનો એક અનર્થ છે; વળી માણસોનું અંતઃકરણ ભૂંડાઈથી ભરપૂર છે, જ્યાં સુધી તેઓ જીવે છે ત્યાં સુધી તેઓના હૃદયમાં ગાંડપણ હોય છે, અને તે પછી તેઓ મૃતાત્માઓમાં ભળી જાય છે. કારણકે તેઓને કોઈ આશા નથી. તેમને તો સામે ફક્ત મૃત્યું જ દેખાય છે. 4જેઓ હજુપણ જીવે છે તેઓ નિશંક રહી શકે;

કારણકે જીવતો કૂતરો મૂએલા સિંહ કરતાં સારો છે.

5જીવતાં મનુષ્યો એટલું જાણે છે કે એક દિવસ તેઓ મરી જશે. પરંતુ મરેલાંઓ તો કશુંજ જાણતાં નથી. તેઓને કોઈ બદલો મળતો નથી.તેઓની સ્મૃતિ પણ નાશ પામી જાય છે. 6પ્રેમ,ઈર્ષ્યા, ધિક્કાર, અને જે કાંઈ તેઓના જીવનકાળ દરમ્યાન તેઓમાં હતું તે ભૂતકાળ બની ગયું છે અને હવે દુનિયામાં જે કાંઈ થઈ રહ્યું છે તેમાં તેઓને કોઈ લેવાદેવા નથી.

જીવનમાં મોજ કરો જેવી રીતે તમે કરી શકો

7તેથી જા, ખાનપાન કર અને જીવનનો આનંદ માણ, દેવ સમક્ષ તે માન્ય છે. 8સુંદર શ્વેત વસ્ત્રો સદા ધારણ કર. અને તારા મસ્તકને અત્તરની ખોટ કદી પડવા દઈશ નહીં. 9દુનિયા પર જે ક્ષણિક જીવન તેણે તને આપ્યું છે, તે તારી પત્ની, જેના પર તું પ્રેમ કરે છે, તેની સાથે આનંદથી વિતાવ, કારણકે દેવે તને જે પત્ની આપી છે તે તારા દુનિયા પરનાં ભારે પરિશ્રમનો ઉત્તમ બદલો છે. 10જે કાંઈ કામ તારે હાથ લાગે તે હૃદયપૂર્વક કર; કારણકે જે તરફ તું જાય છે તે શેઓલમાં કઈ પણ કામ, યોજના, જ્ઞાન અથવા બુદ્ધિ નથી.

સૌભાગ્ય? દુર્ભાગ્ય? આપણે શું કરી શકીએ?

11ફરી પાછું મેં જાણ્યું કે હંમેશા વેગવાન સ્પર્ધા જીતતા નથી અને યુદ્ધોમાં બળવાનની હંમેશા જીત થતી નથી. અને ડાહ્યાં હંમેશા તેઓની રોટલી માટે કમાતા નથી. અને બુદ્ધિ હંમેશા ધન ઉપજાવતી નથી. તેમજ ચતુર હંમેશા દયા (આશીર્વાદ) દ્રષ્ટિ પામતા નથી. સમય અને આડી અવળી આકસ્મિક ઘટના તો દરેકને બને છે.

12મનુષ્ય પણ પોતાનો સમય જાણતો નથી; કેમ કે જેમ માછલાં ક્રૂર જાળમાં સપડાઈ જાય છે અને જેમ પક્ષીઓ ફંદામાં ફસાય છે, તેમજ ભૂંડો સમય માણસો ઉપર એકાએક આવી પડે છે, અને તેમને ફસાવે છે

જ્ઞાનની શક્તિ

13વળી માણસોના વ્યવહારમાં મેં એક બીજી જ્ઞાનની બાબત જોઈ અને મારા ઉપર તેની ઉંડી અસર થઈ. 14ઓછી વસ્તીવાળું એક નાનું નગર હતું, એક બળવાન રાજા પોતાના સૈન્ય સાથે નગર પર ચડી આવ્યો. અને તેને આજુબાજુ મોટો યુદ્ધની સામગ્રીઓથી ઘેરો ઘાલ્યો. 15હવે આ નગરમાં એક ખૂબ ગરીબ પણ ડાહ્યો માણસ રહેતો હતો. તે જાણતો હતો કે નગરને કેવી રીતે બચાવવું પોતાની બુદ્ધિ અને સલાહથી તેણે નગરને બચાવ્યું પણ થોડા સમય પછી સર્વ તેને ભૂલી ગયા.16ત્યારે મેં કહ્યું કે, બળ કરતાં બુદ્ધિ ઉત્તમ છે; તેમ છતાં ગરીબ માણસની બુદ્ધિને તુચ્છ ગણવામાં આવે છે, અને તેનું કહેવું કોઈ સાંભળતું નથી.

17પરંતુ શાશકોના મૂર્ખો વચ્ચેના બૂમબરાડાં કરતાં ડાહ્યાં માણસના થોડાં શાંત બોલ વધારે સારા છે.

18યુદ્ધનાં શસ્ત્રો કરતાં ડહાપણ ઉત્તમ છે; પણ એકજ પાપી માણસ ઘણા સારા લોકોનો નાશ કરી શકે છે.

ડહાપણથી વર્તન-વ્યવહાર કરો

10 જેમ મરેલી માખીઓ મઘમઘતા અત્તરને દૂષિત કરી દે છે; તેવી જ રીતે થોડી મૂર્ખાઇ ભરી ક્રિયા ડહાપણ અને સન્માનને નબળું પાડી દે છે.

2ડાહ્યાં માણસનું હૃદય તેને સાચી દિશા બાજુએ દોરે છે; પણ મૂર્ખનું એજ હૃદય તેને ખોટી અને મૂર્ખ બાજુ પર દોરે છે. 3વળી મૂર્ખ પોતાને રસ્તે જાય છે ત્યારે તેની બુદ્ધિ ખૂટી જાય છે; અને તે દરેક ને કહે છે કે હું મૂર્ખ છું.

4જ્યારે તારો શાશક તારા પર ગુસ્સે થાય તો તું ત્યાંથી નાસી ન જતો. કારણકે તું જે સાંત્વન લાવે છે તેનાથી મોટા પાપો વડે થયેલો ગુસ્સો પણ ઠંડો પડી જાય છે.

5મેં આ દુનિયામાં એક અનુચિત ચીજ જોઈ છે, અને તે છે શકિતશાળી શાશક દ્વારા થયેલી ભૂલ; 6મૂર્ખાને મોટી સત્તાઓ મળે છે જ્યારે ધનવાનોને નીચા સ્થળે લાવવામાં આવે છે! 7મેં ગુલામોને ઘોડે સવાર થયેલા અને રાજકર્તાઓને ગુલામોની જેમ પગે ચાલતાં જોયા છે.

દરેક કામ પોતાને માટે ખતરનાક છે

8જે ખાડો ખોદે છે તે જ તેમાં પડે છે! અને જે વાડમાં છીંડુ પાડે છે તેને સાપ કરડે છે. 9જે પથ્થરની શિલા તેને જે ખસેડે છે તેનેજ કદાચ ઈજા પહોચાડે અને કઠિયારાને કદાચ લાકડું જ ભયમાં મૂકી દે.

10બુઠ્ઠી કુહાડી વાપરવામાં ધારદાર કરતા વધારે શકિતની જરૂર પડે છે; તે ડહાપણ તમને તમારું કામ સરળ કરવામાં મદદ કરે છે.

11સાપ જો તેને મંત્રથી વશ કર્યા પહેલા જ કરડી જાય તો મદારી નકામો છે.

12ડહાપણભર્યા શબ્દો મનને આનંદ આપે છે, પણ મૂર્ખના બોલ તેનો પોતાનો જ નાશ નોતરે છે.

13તેનાં મૂળના શબ્દોનો આરંભ મૂર્ખાઈ; અને તેના બોલવાનું પરિણામ નુકસાનકારક ગાંડપણ છે. 14મૂર્ખ માણસ વધારે બોલે છે, પણ ભવિષ્ય વિષે કોઈ જાણતું નથી. પણ કોઈ કહી શકે તેમ નથી કે કાલે શું થવાનું છે?

15કામ મૂર્ખને થકવી નાખે છે જે નગરમાં જવાનો પોતાનો રસ્તો પણ શોધી શકતો નથી.

કામનું મુલ્ય

16જે દેશનો રાજા બાળક જેવો નાદાન હોય અને જેના સરદારો સવારમાં ઉજાણીઓ માણે છે તે દેશનો ઉદ્ધાર અશક્ય છે! 17એ દેશને આશીર્વાદ છે જેનો રાજા ઉમદા ગુણ લક્ષણ વાળો છે અને જેના નેતાઓ વધુ પડતું ખાતા નથી કે પીધેલ હોતા નથી.

18આળસથી છાપરું નમી પડે છે; અને આળસુ હાથ ઘરમાં છિદ્ર વાટે ચૂવા દે છે.

19ઉજાણી મોજમજાને માટે ગોઠવવામાં આવે છે, અને દ્રાક્ષાનો રસ જીવનને ખુશી આપે છે. પૈસાથી બધું જ મળે છે.

નિંદા પૂર્ણ વાતો

20રાજાને કે ધનવાનને તારા મનમાં પણ શાપ ન આપીશ; કારણકે, વાયુચર પક્ષી તે સાંભળીને વાત લઈ જાય છે.

ઉદારતાનું ઈનામ

11 તારી રોટલી પાણી પર નાખ, કારણકે ઘણાં દિવસો પછી તે તને પાછી મળશે.

2તારી પાસે જે છે તે ઘણાંઓમાં વહેંચી દે તને ખબર નથી કદાચ ભવિષ્યમાં એવો ખરાબ સમય આવે.

3પાણીથી ભરેલાં વાદળાં વરસાદ લાવે છે; જાડ દક્ષિણ તરફ પડે કે ઉત્તર તરફ, તે પડે ત્યાં જ પડ્યું રહે છે.

4જે માણસ પવન પર ધ્યાન રાખ્યાં કરે છે તે વાવશે નહીં; અને જે માણસ વાદળ જોતો રહેશે તે કાપણી કરશે નહીં.

5તું જાણતો નથી ગર્ભવતી સ્રીનાં ગર્ભમાં જીવ કેવી રીતે પ્રવેશે છે તેમજ દેહ કેવી રીતે બંધાય છે તેવીજ રીતે તું તે પણ જાણતો નથી કે સર્જનહાર દેવ કઈ રીતે કાર્ય કરે છે.

6સવારમાં બી વાવ, ને સાંજે તારા કામમાંથી વિશ્રાન્તિ લઈશ નહીં; કારણકે આ સફળ થશે કે તે સફળ થશે, અથવા તે બંને સરખી રીતે સફળ થશે તે તું જાણતો નથી.

7સાચેજ અજવાળું રમણીય છે, ને સૂર્યને જોવો એ આંખને રુચિકર છે. 8જો માણસ લાંબુ આયુષ્ય ભોગવે તો તેણે જીવનનાં સર્વ દિવસો પર્યંત આનંદ કરવો. પરંતુ તેણે અંધકારના દિવસો પણ યાદ રાખવા, કારણકે તે ઘણા હશે, જે કાંઈ બધું બને છે તે વ્યર્થતા જ છે.

યુવાનીમાં દેવની સેવા કરો

9હે યુવાન, તારી યુવાવસ્થાનો આનંદ લે; અને તારા હૃદયની ઈચ્છાઓ પૂરી કર, યુવાવસ્થા અદભૂત છે! પણ યાદ રાખ, તું જે કાઈ કરે, દેવ તેનો અભિપ્રાય બાંધશે. 10માટે તારા હૃદયમાંથી ગુસ્સો અને નિરાશાને ફગાવી દે. પણ તું પોતેજ અનિષ્ટથી દૂર રહેજે; કારણકે યુવાવસ્થા વ્યર્થ છે.

યુવાનોને સલાહ

12 તારી યુવાવસ્થાના દિવસોમાં તું યહોવાનું સ્મરણ કર. તું જીવનનો આનંદ માણી શકે તેવાં ભૂંડા વર્ષો અને દિવસો આવે તે પહેલાં તારી યુવાનીમાં તારા યહોવાને ભૂલી જઈશ નહીં.

2જ્યારે તારી આંખો ચંદ્ર, સૂરજ અને તારાઓ જોવા ખૂબજ નિર્બળ બનશે, અને જ્યારે વાદળો વરસાદ લઈ પાછા ફરશે ત્યારે તું તેમને યાદ કરી શકશે નહીં.

3તે દિવસે જે ઘરનું નિયંત્રણ કરવાવાળાઓ ધ્રુજશે, બળવાન વાંકા વળી જશે, અને દળનારી સ્રીઓ થોડી હોવાથી તેમનો તોટો પડશે, અને બારીઓ અંધારી થઈ જશે જેથી તું તેમાંથી જોઈ નહીં શકે. 4અને બજાર તરફના બારણા બંધ કરી દેવામાં આવશે; અને ત્યારે દળવાનો અવાજ ધીમો

થશે. અને માણસ પક્ષીના અવાજથી જાગી ઊઠશે, ને સર્વ ગાનારી સ્ત્રીઓ શાંત થઈ જશે;

5જે ઉંચે જાય છે તેને પડવાની બીક લાગશે. જે રસ્તા પર ચાલતો હશે તે ત્યાં જતા ડરશે. બદામનું ઝાડ ફાલશે. તીડ પોતે ધીમે ધીમે સાથે ઘસડાશે. બધી ઈચ્છાઓ મરી પરવારશે અને દરેક જણ પોતાના અનંત અનાદિ ઘેર જશે.

મૃત્યુ

6તે દિવસે જીવનરૂપી રૂપેરી દોરી તૂટી જશે અને સોનેરી પ્યાલો ભાંગી જશે, અને ગાગર ઝરા આગળ ફૂટી જશે, અને કૂવા ઉપર જ ગરગડી ભાંગી જશે;

7અને તારી કાયા જેમ અગાઉ હતી તેવીજ પાછી ધૂળ થઈ જશે. અને દેવે તને જે આપેલો તે શ્વાસ તેમની પાસે
પાછો જશે. 8તેથી સભાશિક્ષક કહે છે; વ્યર્થતાની વ્યર્થતા, સઘળું તદન વ્યર્થ છે.

સમાપ્તિ

9વળી સભાશિક્ષક સમજુ હતો; તેથી તેણે જે જાણ્યું તે સર્વને શીખવવા લાગ્યો; તે વિચાર કરીને ઘણા નીતિવચનો
શોધી કાઢતો, અને તેમને નિયમસર ગોઠવતો. 10સભાશિક્ષકે સત્ય વચનો, શોધી કાઢવાનો અને જે સત્ય હતા તે લખવાનો
પ્રયત્ન કર્યો. 11જ્ઞાની માણસનો ઉપદેશ પરોણીની અણીદાર ધાર જેવો છે અને સભાશિક્ષકોનાં ઉપદેશ કે જે માત્ર એકજ પાદરી દ્વારા આપવામાં આવેલાં છે, તે સજ્જડ જડેલા ખીલાની
જેમ તેમનાં મનમાં ઠસી રહેશે. 12પણ મારા પુત્ર, મારી શિખામણ માન; ઘણાં પુસ્તકો રચવાનો કંઈ પાર નથી; તેમનો અતિ અભ્યાસ કરવાથી શરીર થાકી જાય છે.

13આ મારી વાતનો ઉપસંહાર છે; દેવનો ભય રાખ અને તેની આજ્ઞાઓનું પાલન કર, પ્રત્યેક માણસની એ સંપૂર્ણ
ફરજ છે. 14કારણકે આપણે જે કરીએ, ભલું કે ભૂંડુ, તે સર્વનો, એટલે પ્રત્યેક ગુપ્ત બાબતનો દેવ ન્યાય કરશે.